

DISSENY D'UNA MATRIU D'AVALUACIÓ DE LES COMPETÈNCIES ADQUIRIDES EN EL PRÀCTICUM DE LES TITULACIONS DE LA FACULTAT DE DRET I ECONOMIA I DE L'ESCOLA POLITÈCNICA SUPERIOR DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

Ana Vendrell Vilanova
Universitat de Lleida
ana.vendrell@aegern.udl.cat

Gemma Filella Guiu
Universitat de Lleida
gfilella@pip.udl.cat

Molto Aribau, Marga
Universitat de Lleida
marga@aegern.udl.cat

Joan Monyarch Universitat
de Lleida
jmonyarch@diei.udl.cat

Ana Soldevilla Benet
Universitat de Lleida
soldevila@pip.udl.cat

Tena Tarruella, Anna
Universitat
tenat@aegern.udl.cat

Resum

El treball que presentem forma part de la tasca dut a terme, a l'empara d'un projecte d'innovació docent de la Universitat de Lleida. Aquest projecte, parteix de la necessitat d'adaptar les directrius reguladores de les pràctiques externes (pràcticum) a les particularitats dels estudis de Grau, en concret dels estudis de les titulacions de l'Escola Politècnica Superior i de la Facultat de Dret i Economia.

Els nous estudis de grau entenen que la formació ha de basar-se en l'adquisició de competències, en la globalitat de les capacitats dels estudiants i en l'organització dels continguts de la formació des d'una lògica més productiva, menys acadèmica i més orientada a la solució de problemes. De manera que l'avaluació del pràcticum haurà d'incloure evidències que ho contemplin explícitament. És per això que, l'objectiu principal de l'estudi és l'elaboració d'una proposta d'avaluació del pràcticum basada en competències mitjançant el disseny d'una Matriu d'Avaluació, la qual garanteixi una formació integral de l'estudiantat, mitjançant el pràcticum, d'acord al perfil acadèmic-professional de cada titulació.

El present treball està desenvolupat per professorat implicat en les pràctiques en empresa o en els diferents programes de Cooperació Educativa Universitat-Empresa que la Universitat de Lleida ve impartint des del curs acadèmic 1995-1996. A partir de l'experiència dels membres del grup es vol fer una proposta d'avaluació del pràcticum en la que es contemplaran: la definició de les competències a assolir (Cano, 2008) així com els indicadors d'avaluació i el paper dels diferents agents implicats en el procés d'avaluació (Tejada, 2005 i Le Boterf, 2001). Tot això, quedarà reflectit en una Matriu d'avaluació que faciliti als agents conèixer el progrés de l'assoliment de les competències de l'estudiant així com realitzar un seguiment individual de cada alumne.

Saber definir de forma clara una competència i com avaluar els resultats obtinguts per l'estudiant estan estretament relacionats alhora de poder avaluar adequadament el seu assoliment. Ara bé, no es pot tancar correctament el procés si no es disposa d'instruments d'avaluació adequats que ajudin al docent a analitzar i valorar els resultats que obtingui l'estudiant. És per aquesta raó que presentem en aquest treball una proposta de disseny de la matriu d'avaluació per al pràcticum i en les titulacions de grau en Administració i Direcció d'empreses, grau en Turisme, Grau en Enginyeria Mecànica Industrial, Grau en Enginyeria Electrònica Industrial i Automàtica, Grau en Enginyeria de l'Edificació i Grau en Enginyeria Informàtica.

Text de la comunicació

1. INTRODUCCIÓ

Dins del procés d'adaptació a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) la Universitat de Lleida, amb el Pla Director de la Docència, ha establert que tots els Graus ofertats per la Universitat de Lleida inclouran dintre dels seus plans d'estudis les pràctiques externes (pràcticum) com assignatures obligatòries.

Fins aleshores aquestes pràctiques només tenien el caràcter obligatori en algunes de les titulacions impartides a la Universitat de Lleida, com per exemple a la titulació d'Enginyeria Industrial de l'Escola Politècnica Superior. No obstant, es venien oferint com assignatures optatives en diferents centres de la Universitat de Lleida. Aquest és el cas de la Facultat de Dret i Economia que, tant en la diplomatura de Ciències Empresarials com en la Llicenciatura d'Administració d'Empreses, tenien un elevat grau d'acceptació per part dels estudiants. Això fa palesa la dilatada experiència que alguns centres de la UdL disposen a l'hora d'impartir matèries d'aquestes característiques.

D'altra banda el mateix Pla director també determina un pla d'actuació en el que cal destacar el compromís en "establir mecanismes d'avaluació i certificació de competències dels alumnes de la UdL". És per això que en el nostre projecte es proposa abordar la problemàtica d'avaluació per competències de l'assignatura pràcticum en les titulacions de la Facultat de Dret i Economia i de l'Escola Politècnica Superior.

Finalment, som conscients que si bé la creació del Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) ha significat la realització de canvis substancials centrats en els processos formatius dels aprenentatges dels estudiants i, sobretot, en els resultats d'aprenentatge mitjançant les competències, no ha estat en la mateixa intensitat que s'han establert sistemes d'avaluació per competències, entenem que, donada la seva complexitat.

Amb aquest treball pretenem donar a conèixer els primers resultats obtinguts en relació al disseny de la matriu d'avaluació del pràcticum per competències de les titulacions de Grau en ADE, Grau en Turisme, Grau en Enginyeria Mecànica Industrial, Grau en Enginyeria Electrònica Industrial i Automàtica, Grau en Enginyeria de l'Edificació i Grau en Enginyeria Informàtica.

Per arribar a dissenyar la matriu s'han anat realitzant diferents etapes, seguint una metodologia de caràcter avaluatiu, com són:

Una primera, de definició i contextualització de les competències professionals; identificant les bones pràctiques o situacions professionals que són evidències d'avaluació per a cadascuna de les competències de manera individualitzada.

Una segona, de delimitació d'uns indicadors d'avaluació i d'establiment dels nivells de domini, juntament amb una escala de puntuació per a cadascun dels indicadors.

Una tercera, a partir dels indicadors establerts, de delimitació dels agents implicats en el procés d'avaluació, combinant un mètode d'autoavaluació de l'estudiant amb l'avaluació dels agents: coordinador, tutor de centre i tutor d'empresa. En aquest punt s'han delimitat, també, els moments d'avaluació per tal d'identificar el progrés de l'estudiant.

I una quarta i darrera, de disseny, pròpiament, de la Matriu d'avaluació del Pràcticum amb la finalitat que faciliti als agents avaluadors conèixer el progrés de l'assoliment de les competències i fer un seguiment individual de cada alumne.

2. DEFINICIÓ I CONTEXTUALITZACIÓ DE LES COMPETÈNCIES EN EL PRÀCTICUM DE LES TITULACIONS DE LA FACULTAT DE DRET I ECONOMIA I DE L'ESCOLA POLITÈCNICA SUPERIOR DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

En primer lloc aprofitem per indicar que entenem el pràcticum com "el període de formació que passen els estudiants en contextos laborables propis de la professió: en fàbriques, empreses, serveis, etc.; constitueix, per tant, un període de formació (...) que els estudiants passen fora de la universitat treballant amb professionals del seu sector en escenaris de treballs reals (Zabalza, 2003).

Fet aquest aclariment, la primera qüestió que cal delimitar és quines competències s'han d'adquirir en el pràcticum de les titulacions objecte del nostre estudi i com s'han de demostrar aquestes competències.

En un primer estadi hem adoptat les competències que estan definides en els plans d'estudis, ja sigui de tipus estratègic, generals i específiques del pràcticum. Agafem com a exemple les del grau en Grau en ADE de la Facultat de Dret i Economia. Aquestes són:

Competències estratègiques

- Correcta expressió oral i escrita.
- Domini de les TIC.

Competències generals

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'organitzar i planificar.
- Capacitat de crítica i autocrítica.
- Treball en equip i lideratge.
- Capacitat de treballar i d'aprendre de forma autònoma i, simultàniament, interactuar adequadament amb la resta a través de la cooperació i col·laboració.
- Actuació en consideració al rigor, al compromís personal i amb orientació a la qualitat.

Competències específiques del pràcticum del Grau d'ADE

- Capacitat de desenvolupar les funcions relacionades amb les diferents àrees funcionals d'una empresa i institucions.
- Capacitat d'elaborar, interpretar i auditar la informació econòmica i financera d'entitats i particulars, i prestar-hi assessorament sobre la mateixa.
- Capacitat d'aplicar tècniques instrumentals en l'anàlisi i solució de problemes empresarials i en la presa de decisions.
- Capacitat d'identificar i interpretar els factors econòmics, ambientals, polítics, sociològics i tecnològics en els àmbits local, nacional i internacional, i la seua repercussió sobre les organitzacions.

A més a més, però, i seguint a reconeguts autors en la matèria, com Tejada (2005), volem aprofundir des d'una òptica més àmplia en el sentit que té la competència professional que ha d'adquirir l'estudiant en el pràcticum. D'aquesta manera, la competència adquirida en el pràcticum ha d'englobar per força l'adaptació de l'alumne al context del treball. Aquesta darrera pot manifestar-se de formes molt diverses mitjançant: el desenvolupament eficaç, efectiu i exitós, el aconseguir la col·laboració, el saber resoldre problemes, el saber afrontar conflictes, etc.

Aquesta visió més ampla que pretenem queda reconeguda dins la normativa general de la Universitat de Lleida (Acord núm. 264/2008 del Consell de Govern, de 13 de novembre de 2008) definida mitjançant els objectius generals del Pràcticum i que són els següents:

1. Desenvolupar habilitats de treball i relacions interpersonals en un entorn laboral i conèixer l'organització i estructura d'una empresa o institució.
2. Assumir la responsabilitat de desenvolupar individualment un treball rellevant en l'activitat de l'empresa sota la supervisió d'un responsable de l'empresa o tutor.
3. Conèixer la problemàtica quotidiana del desenvolupament d'una activitat laboral des del punt de vista d'organització de la feina, seguiment de directrius i establiment de relacions personals.
4. Iniciar-se en el treball i la posada en pràctica d'habilitats professionals específiques adquirint una visió de conjunt del món laboral i del seu àmbit professional en particular.
5. Saber aplicar els coneixements teòrics adquirits al llarg de la formació acadèmica a situacions professionals particulars.
6. Desenvolupar competències relacionades amb la cultura professional afavorint les activitats comunicatives, d'organització del lloc de treball, de presa de decisions, cooperació i de coordinació en el desenvolupament d'activitats i també en el coneixement de les relacions pròpies de l'àmbit laboral.
7. Adquirir maduresa i un desenvolupament personal que contempli el coneixement de les pròpies aptituds, interessos, capacitats, resposta en situacions de tensió, acceptació dels resultats favorables o adversos.

De manera que, en l'avaluació del pràcticum pretenem integrar tant els objectius que acabem d'esmentar com les competències pròpies de cada titulació formant un conjunt complet a avaluar.

En definitiva, es tracta de facilitar que s'assoleixin els efectes positius que se solen atribuir al pràcticum en la formació dels estudiants, seguint a Zabalza (2003): donar una visió del món del treball, desenvolupar habilitats professionals i d'interrelació social, incrementar les possibilitats d'ocupació, incrementar la maduresa dels estudiants, desenvolupar actituds positives cap a la supervisió, autoconfiança, raonament pràctic, etc.

Ara bé, el número d'objectius i competències que es pretenen assolir en una pràctica professional concreta, si seran avaluades o no, en un major o menor nivell seran consensuats per part del Coordinador de Pràcticum de la Titulació corresponent i el Tutor d'Empresa/Institució en el Pla de Pràcticum, i per a cada titulació.

Seguidament es tracta de fer l'exercici de descriure i delimitar clarament què s'entén o comprèn cadascuna de les competències considerades, és a dir, els coneixements, les conductes i les aptituds que han d'adquirir-se o de posar-se en pràctica en l'exercici professional per la qual capacita la titulació.

Seguint a Tejada (2005), pensem que un Pràcticum per competències, pot arribar a contemplar competències d'acció professional relatives a: Competències tècniques (saber), competències metodològiques (saber fer), competències participatives (saber estar) i competències personals (saber ser).

La definició i l'abast de la competència poden obtenir-se responent a les següents qüestions (De la Mano y Moro, 2009):

1. Quina competència?: Què és? Què entenc pel contingut de l'enunciat de la competència? De què es tracta?
2. Com es demostra la competència?: Quins coneixements inclou? Quines conductes? Quines aptituds es posen en pràctica? En quins contextos?

Prenem com a exemple a mostrar la competència de: "treball en equip" perquè és comuna a totes les titulacions analitzades. La descripció de la competència es fa a partir de proposicions generals i elements comuns, amb l'objectiu que es puguin aplicar a varies titulacions.

Figura 2.1. Fitxa de la descripció i demostració de la competència "Treball en equip"

Competència: TREBALL EN EQUIP
<p>Descripció Capacitat d'integrar-se i col·laborar de forma activa en la consecució d'objectius comuns amb altres persones, àrees i organitzacions</p> <p>Descripció de la competència</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Els membres de l'equip es comuniquen directa i personalment aconseguint un flux d'informació adequat b) El treball realitzat per l'equip hagi estat coordinat adequadament c) Cada membre de l'equip contribueixi amb el seu potencial específic a l'assoliment dels objectius comuns d) Els membres del grup es donin ajuda recíprocament quan és necessari per aconseguir que les discussions i controvèrsies sorgides es resolguin de forma constructiva e) Tots i cadascun dels membres de l'equip han de contribuir a la consecució dels objectius del treball f) Que el treball comú respongui els requeriments de qualitat i compleixi amb els terminis establerts

3. ESTABLIMENT DELS INDICADORS I DELS NIVELLS DE DOMINI DE LES COMPETÈNCIES EN EL PRÀCTICUM DE LES TITULACIONS DE LA FACULTAT DE DRET I ECONOMIA I DE L'ESCOLA POLITÈCNICA SUPERIOR DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA (ANNA VENDRELL)

Cada competència, per poder ser seguida y avaluada amb objectivitat ha d'estar delimitada per diferents indicadors que vindran a descriure els comportaments de bones pràctiques observables.

Així, els indicadors per la competència que venim posant d'exemple, la de "Treball en equip" serien:

- Realització de les tasques assignades dins del grup en els terminis requerits
- Participació activa en els "espais de trobada/comuns" de l'equip, compartint la informació, els coneixements i les experiències
- Aportacions als resultats de treball en la mesura de la seva formació
- Grau de compromís per a la consecució d'objectius comuns
- Ajuda rebuda/proporcionada a d'altres membres de l'equip

El següent pas seria puntuar cadascun dels indicadors en base a una escala (de 1 a 4, de 1 a 5, de 1 a 10, per exemple) que podria estar acompanyada d'un descriptor que facilités la puntuació. Nosaltres seguim a Villa i Poblete (2004) i considerem els següents:

Puntuació 0: No compleix les tasques assignades

Puntuació 1: Compleix les tasques assignades però amb retard

Puntuació 2: Compleix les tasques assignades dins dels terminis establerts

Puntuació 3: La manera de resoldre la tasca assignada suposa una notable aportació

Puntuació 4: A part de complir amb la tasca assignada, el treball realitzat orienta i facilita el de la resta

Per acabar, un cop establertes les puntuacions de cada indicador es pot arribar a obtenir un grau de domini de la competència/es concretes amb l'objectiu de precisar si el individu domina els coneixements i les tècniques que inclou. A partir de les propostes que estableixen Villa y Poblet (2004), Senlle (2007), Labruffe (2008) i De la Mano y Moro (2009) aplicarem els graus de domini següents:

Grau 1: Domini o pràctica feble, o dificultat per enumerar coneixements o dur a terme pràctiques. **No s'esforça i no demostra haver adquirit la competència.**

Grau 2: Demostra domini dels continguts bàsics. Necessita orientació i supervisió. Afronta situacions senzilles i resolt problemes habituals en contextos estructurats. **Aplica algunes vegades la competència.**

Grau 3: Selecciona la informació més important de la situació de forma sistemàtica i fluïda, aplicant-la amb eficàcia. Assumeix riscos i pren decisions en el context de

situacions noves. Intervé en situacions menys estructurades i de creixent complexitat. **Ha après i aplica la competència.**

Grau 4: Anticipa, planifica i dissenya de forma creativa respostes i solucions a situacions complexes. Assumeix riscos i empren actuacions amb independència total. Es desenvolupa en situacions complexes, trobant solucions integrals i globals. Té molt en compte les interrelacions i la transferibilitat de les mateixes. **Té integrada i domina la competència.**

Ara bé, aquests nivells de domini s'han de poder traslladar a dades intel·ligibles i que acabin donant una qualificació de l'assignatura Pràcticum, com poden ser les que proposen De la Mano y Moro (2009) establint una equivalència directa entre els nivells o graus de domini de la competència i el sistema de qualificació espanyol:

Nivells de sistema de qualificació espanyol	Graus de domini de la competència
Suspens	1
Aprovat	2
Notable	3
Excel·lent / Matrícula d'honor	4

Font: De la Mano y Moro (2009)

En la figura de sota podem observar com quedaria reflectits, per una competència en concret, els indicadors i les qualificacions.

Figura 3.1. Fitxa dels indicadors i puntuacions de la competència “Treball en equip”

Competència: TREBALL EN EQUIP	PUNTUACIÓ			
Descripció Capacitat d'integrar-se i col·laborar de forma activa en la consecució d'objectius comuns amb altres persones, àrees i organitzacions	1	2	3	4
<p style="text-align: center;">INDICADORS</p> <p>a) Realització de les tasques assignades dins del grup en els terminis requerits</p> <p>b) Participació activa en els "espais de trobada/comuns" de l'equip, compartint la informació, els coneixements i les experiències</p> <p>c) Aportacions als resultats de treball en la mesura de la seva formació</p> <p>d) Grau de compromís per a la consecució d'objectius comuns</p> <p>e) Ajuda rebuda/proporcionada a d'altres membres de l'equip</p>		<p style="text-align: center;">x</p>	<p style="text-align: center;">X</p>	<p style="text-align: center;">x</p>
NIVELL O GRAU DE DOMINI				x

4. DELIMITACIÓ DELS AGENTS IMPLICATS EN EL PROCÉS D'AVALUACIÓ I DELS MOMENTS D'AVALUACIÓ EN EL PRÀCTICUM DE LES TITULACIONS DE LA FACULTAT DE DRET I ECONOMIA I DE L'ESCOLA POLITÈCNICA SUPERIOR DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

L'avaluació del Pràcticum es durà a terme mitjançant les figures següents:

- Tutor acadèmic
- Tutor de l'empresa
- El mateix alumne.
- Tribunal de Pràcticum

Donat que en els Graus s'aplica el sistema d'avaluació continuada considerem que aquesta ha de tenir lloc en diferents nivells, en funció dels agents que hi intervenen i en dos moments en els que s'integraran les avaluacions realitzades pels diferents agents.

En la taula següent es detallen els agents, nivells i moments, així com els informes d'avaluació que s'emetràn per part de cada agent implicat.

Figura 4.1. Taula dels moments d'avaluació i els agents implicats

Agents implicats	Nivell / moment I	Nivell /moment II	Emeten
Tutor Acadèmic	X		Informe d'avaluació del Tutor
Tutor de l'empresa		X	Informe d'avaluació del Tutor de l'empresa
Tribunal de Practicum		X	Informe d'avaluació del Tribunal
Alumne	X		Informe d'autoavaluació de l'alumne

La ponderació que es dóna a cada moment i a l'avaluació de cada agent haurà de ser una decisió presa per a cada centre i per a cada titulació en particular.

A/ Primer nivell/moment d'avaluació

Aquesta avaluació engloba tot el període de pràctiques i els agents implicats són:

- Tutor Acadèmic
- Alumne

Una vegada ha finalitzat el període de pràctiques en l'empresa, l'estudiant realitza la seva autoavaluació a partir de l'Informe d'Avaluació de l'Alumne. Aquest informe, juntament amb la Memòria de pràcticum es fa arribar al Tutor Acadèmic. Aquest ha d'avaluar el contingut escrit de la Memòria del Pràcticum i els fulls de seguiment que s'hi adjunten, signats a la vegada pel tutor de l'empresa.

Aquesta avaluació es durà a terme complimentant l'Informe d'Avaluació del Tutor que s'ha estructurat seguint els mateixos apartats de que consta la memòria final de Pràcticum, de manera que es pretén avaluar cadascun dels apartats per separat.

En aquest sentit l'esmentat informe es divideix en els apartats següents:

- Visió global de l'activitat. Aspectes generals
- Grau d'acompliment de les tasques encomanades
- Valoració final per part de l'alumne

Al llarg d'aquests tres apartats es valoraran sempre aquells aspectes relacionats amb:

- La presentació
- Les aportacions d'interès
- La coherència amb les pràctiques, i
- L'estructura i continguts

B/ Segon nivell/moment d'avaluació

Es realitza en el moment de fer la defensa oral del Pràcticum per part de l'alumne de que es tracti.

Els agents implicats són:

- Tutor de l'empresa
- Tribunal de Pràcticum

En aquest estadi el Tribunal ha de tancar l'avaluació de l'estudiant mitjançant dues vies:

1.- La defensa oral de la memòria final de Pràcticum i les preguntes/intervencions necessàries que cregui convenientes el Tribunal.

En particular el Tribunal haurà d'avaluar si l'alumne ha assolit o no i, en quin grau, les competències definides en el corresponent Pla de Treball. Aquesta avaluació queda reflectida en l'Informe d'Avaluació del Tribunal. En aquest informe es realitza una sèrie de preguntes estructurades en tres apartats:

- Aspectes generals, en el que es pretén avaluar la correcta expressió oral i escrita, així com el domini de les TIC.

- Grau d'acompliment dels objectius fixats, fer referència tant a la formació com a l'adaptació.
- Valoració final en el que s'inclouen aspectes més concloents com ara s'hi s'ha aconseguit l'objectiu final del Pràcticum, quina valoració global els hi mereix l'alumne i si recomanaria l'alumne per treballar en aquesta empresa.

2.- L'avaluació del Tutor de l'empresa consistirà en fer un seguiment de l'alumne per comprovar que es van assolint les competències proposades en el pla de treball. Aquest seguiment, quedarà formalitzat dins de l' Informe d'Avaluació del Tutor de l'Empresa.

En aquest informe es pretén avaluar el grau d'acompliment de les diferents competències establertes pel Pràcticum, tant pel que fa a les competències generals com específiques de cada titulació de grau.

Ens els tres primers apartats del informe esmentat s'avaluen aquelles competències de caràcter general, seguint els apartats següents:

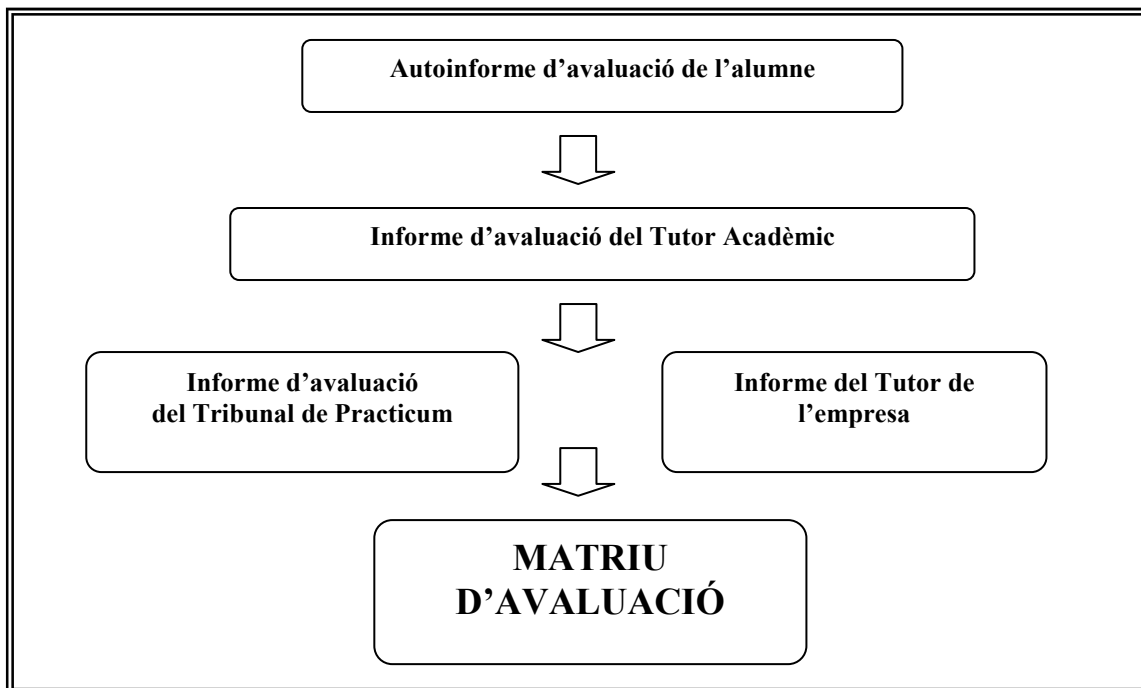
- Obligacions/compromisos i responsabilitats i la conducta manifesta de l'alumne al llarg de les pràctiques.
- Col·laboració, comunicació, interacció.
- Implicació amb l'empresa.

Quedant un darrer apartat del mateix informe on es contempla l'avaluació de les competències específiques, mesurades mitjançant les habilitats concretes de cada titulació respecte a:

- les funcions pròpies.
- les tasques encomanades.
- el treball en equip i lideratge.
- i com afrontar les situacions conflictives.

En la figura següent es representa un esquema dels diferents informes que s'emeten i de la seva intervenció en el procés d'avaluació:

Figura 4.2. Esquema d'intervenció dels informes d'avaluació del pràcticum

Totes aquestes qüestions plantejades es respondran seguint una escala de puntuació segons l'escala definida, i es farà el còmput final, donant una puntuació global que serà la mitjana de totes les puntuacions parcials.

Conclusions

Aquest treball presenta resultats parcials, obtinguts dins del projecte d'innovació docent atorgat en la VIII convocatòria d'Innovació Docent 2010-2011 de la Universitat de Lleida (10/10), donat que s'està desenvolupant actualment. Si més no, la nostra tasca pretén aconseguir que l'avaluació per competències del pràcticum, en les titulacions de la Facultat de Dret i Economia i en la Escola Politècnica Superior de la Universitat de Lleida, es pugui dur a terme dins de l'òptica del nou paradigma educatiu europeu. I, més concretament, facilitar la comesa d'avaluar als agents implicats (Tutor Acadèmic, Tutor Empresa, Alumne), es a dir, que disposin d'unes eines de registre/mostres i avaluació per competències que siguin clares, entenedores i senzilles d'aplicar. Tant per conèixer el progrés de l'alumne com per la consecució de l'objectiu final de saber/demostrar en quina mesura l'alumne és competent. Per això, pensem que és necessari, en primer lloc, definir clarament cadascuna de les competències avaluables en el pràcticum esmentat, traduir cada competència en uns indicadors fàcilment qualificables mitjançant puntuacions i que el conjunt de competències avaluades es puguin traslladar a una qualificació final. Aquestes tasques que comprem no són gens fàcils són les que intentarem resoldre, o almenys contribuir-hi en certa mesura, dins el projecte que estem treballant, en el moment que tinguem el disseny definitiu de la Matriu d'Avaluació i que, en aquest congrés en presentem una part.

Bibliografia

Boekaerts, M.; Pintrich, P.; Zeidner, M. (Eds.) (2000). *Handbook of self-regulation*. Nueva York: Academic Press.

Cano, M. E. (2008). La evaluación por competencias en la educación superior. Profesorado. *Revista de currículum y formación del profesorado*, 12 (3), 1-16.

Tejada, J. (2005). El trabajo por competencias en el prácticum: cómo organizarlo y cómo evaluarlo. *VIII Symposium Internacional sobre Prácticum y Prácticas en empresas en la formación universitaria*, Poio, 30 junio-2 julio 2005.

Le Boterf, 2001

De la Mano González, Marta y Moro Cabero, Manuela (2009). *L'avaluació per competències: proposta d'un sistema de mesura per al grau d'Informació i Documentació*. BiD. Textos universitaris de biblioteconomia i documentació, nº 23, desembre. Facultat de Biblioteconomia i Documentació Universitat de Barcelona.

Rué, J. (2007). *Enseñar en la universidad: el EEES como reto para la educación superior*. Madrid: AENOR.

Labruffe, A. (2008). *La gestión de competencias: planteamientos básicos, prácticas y cuadros de mando*. Madrid: AENOR.

Senlle, A. (2007). *Gestión estratégica de recursos humanos para la calidad y la excelencia*. Madrid: AENOR.

Tobón, S. (2006). *Formación basada en competencias*. Bogotá: Ecoe.

Tobón, S. et al. (2006). *Competencias, calidad y educación superior*. Bogotá: Cooperativa Editorial Magisterio.

Villa, a. y Poblet, M. (2004). Practicum y evaluación de competencias. *Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado*, 8 (2).

Zabalza, M. A. (2003). *Competencias docentes del profesorado universitario. Calidad y desarrollo profesional*. Nancea, Madrid.

Qüestions i/o consideracions per al debat

El elements que considerem poden donar lloc a reflexió o debat són referents a l'adequació dels indicadors o evidències escollits per dissenyar la Matriu d'avaluació que ha de resultar en l'avaluació del prácticum per competències. Aquests elements els expressem en forma d'interrogants per al debat:

- Quins són els agents que han de participar en l'avaluació del prácticum i de quina manera: tutor acadèmic, empresa de pràctiques i estudiant?

- Els descriptors de seguiment i d'avaluació són idonis per a identificar el nivell de progrés i d'assoliment de les competències per part de l'alumne?

- Són, a la vegada, adequats i fàcils de utilitzar per recollir de forma fidel el grau d'assoliment o nivell de domini de les competències analitzades?

- Els diferents moments d'avaluació definits serveixen de forma idònia per poder anar captant el progrés de l'estudiant des del inici del període de pràctiques fins al final?
- El disseny final de la Matriu d'avaluació és fàcilment intel·ligible, senzill d'aplicar/completar i satisfactori en quant a temps de dedicació?
- Cal donar diferents ponderacions en la qualificació final a les diferents competències que s'avaluen?
- Cal establir algun mecanisme de revisió per part dels agents implicats de la Matriu d'avaluació?